

Gönül

D ilimizde kalp ve yürek kelimeleriyle ifade edilen gönül, kültür ve edebiyatımızda olduğu kadar dinî düşüncemizde de önemli bir yere sahiptir. İstek, sevgi ve nefretin olduğu yerdir. İnsanı insan yapan ve insanı insan olmaktan çıkaran da yine gönüldür.

Tasavvuf inancında gönül, çoğunlukla ten kafesinde hapsedilmiş bir kuşa benzetilir. Yaratılış sırasında maddesi toprak olan insana Allah'ın üflediği bir ruhtur o. Bu nedenle hapsedilmiş olduğu beden kafesinden kurtularak, asıl ait olduğu yere, mutlak sevgiliye bir an önce kavuşmak için çırpınır durur.

O, aynı zamanda çabucak kırılabilir özelliklere sahip, içinde can ipliği veya fitili yanan cam bir fanustur. Bu anlamı ifade etmek için bir türküde şu sözlere yer verilir:

Kırma gönül şişesini

Yapan bulunmaz bulunmaz

Küçük bir kainât olarak kabul edilen insandaki Allah'ın misafir olarak bulunduğu makam ve meskenidir. Nasıl ki Kâbe Allah'ın yeryüzündeki evi ise, insan bedeninde bulunan bu yer de gönüldür. Yunus Emre bu durumu

Gönül Çalab'ın tahtı

Çalap gönüle baktı

İki cihan bedbahtı

Kim gönül yıktı ise

mısralarıyla anlatır. Allah'ın cemal ve celal gibi sıfatlarının tecelli ettiği yerdir gönül. Bir kutsi hadiste "Ben yere ve göklere sığmadım, ancak mü'min bir kulumun gönlüne sığdım" buyrulmaktadır ki bir ilahide bu durum

Yere göğe sığmayandır müminin gönlündedir

Gönlümün içinde sultanımdır Allah hû diyen

sözleriyle dile getirilmektedir.

"Çeşitli hadislerde ifade edildiği üzere, işlenen her günah, kalpte siyah bir nokta olarak belirlemektedir.

Günahlar çoğaldıkça, kalpteki siyah noktalar da çoğalmakta ve zamanla kalp siyah olmaktadır.

Bundan sonra ise kalp mühürlenir ve hissiz ve kaskatı bir hal alır. "

Fakat Allah'ın bir gönle tecelli etmesi için bazı şartlar vardır. Öncelikle Allah'ın tecelli edeceği gönlün, her türlü günahtan arınarak saf ve berrak bir hale gelmiş olması gerekmektedir. İkinci olarak da büyük mutasavvıflardan Şemseddin Sivâsî'nin

Sür çıkar gayrı gönülden tâ tecelli ede Hak

Padişah konmaz saraya hâne mâmûr olmadan

mısralarıyla anlattığı gibi masiva, gayr ve ağıâr kelimeleriyle ifade edilen, Allah sevgisinden başka tüm sevgilerin sürüp çıkarılmış olması şarttır. Çünkü padişah olarak kabul edilen Cenab-ı Hakk'ın, insan ülkesinin gönül sarayına misafir olabilmesi için o sarayın misafirin şanına lâıyk bir hale getirilmesi gerekmektedir.

Çeşitli hadislerde ifade edildiği üzere, işlenen her günah, kalpte siyah bir nokta olarak belirmektedir. Günahlar çoğaldıkça, kalpteki siyah noktalar da çoğalmakta ve zamanla kalp siyah olmaktadır.

Bundan sonra ise kalp mühürlenir ve hissiz ve kaskatı bir hal alır.

Mutasavvıflar tarafından Allah'ın tecellilerini yansıtan bir aynaya benzetilen gönlün bu tecellileri yansıtabilmesi için yukarıda ifade ettiğimiz günahlardan meydana gelen kir ve paslarda temizlenmesi ve cilalı bir şekil alması gerekmektedir. Kalpteki bu lekeleri silmek için günahlardan dolayı tövbe ederek Allah'a sığınmalıdır.

İnsan vücudunda bu kadar önemli bir konuma sahip olan gönül, kırılmaması gereken bir uzuvdur. Gönül kırmak büyük günahlardan sayılmaktadır. Gönül kıran bir müminin halini Yunus Emre şu şekilde izah eder.

*Bir kez gönül kırdın ise
O kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi
Elin yüzün yumaz değil*

Buna göre gönül kıran bir müminin abdest alması, başka din ve inançlara sahip olan insanların el

ve yüzlerini yıkamasına benzer. Dolayısıyla namazın şartlarından biri olan abdest gerçekleşmediğinden, kılınan namaz da namaz özelliğine sahip olmayacaktır. Aynı şiirin son dördlüğü de şöyledir.

*Yunus Emre'm der hoca
İstersen git bin Hacc'a
Hepisinden iyice
Bir gönüle girmektir.*

İmâm-ı Rabbanî de bu konuda şunları söylemektedir: "Kalp kırmaktan oldukça sakınınız. Allah'ı en çok inciten büyük günahlardan ilki Allah'ı inkardır. Bundan sonra ise kalp kırmak gelmektedir."

Yazımızı Alvarlı Muhammed Lütfi'nin bir şiiriyle bitirelim.

*Ol fakir ki yüzün bakar
Gözlerinin yaşı akar*

*Mü'min olan kalp mi yıkar
Boynuna lanet mi takar*

*Sakın incitme bir cânı
Yıkarsın arş-ı Rahmân'ı*